

Marek Nieoczym

**PRAWDOPODOBNY PRZYPADEK
POLIGYNII U BŁOTNIAKA STAWOWEGO *CIRCUS AERUGINOSUS***

W roku 2001 na ponad 180 ha kompleksie stawów rybnych w Samoklęskach (woj. lubelskie) oszacowałem liczebność błotniaka stawowego na 8 par. Ptaki gniazdowały na 5 zbiornikach i preferowały największe (8-14 ha) z dobrze rozwiniętą roślinnością wynurzoną. W szuwarach trzech sąsiadujących ze sobą stawów stwierdziłem na każdym z nich po dwa gniazda błotniaka stawowego. Na dwóch zbiornikach gniazda były oddalone od siebie o około 250-350 m, natomiast na trzecim odległość ta wynosiła około 5 m. Przez cały ten okres, na każdym z tych stawów obserwowałem

jedynie pojedyncze samce. Pierwszym był samiec obserwowany w dniu 25 III w terytorium na trzecim stawie. Podczas kolejnej obserwacji 8 IV obserwowałem krążące 2 samice i 1 samca. W kolejnych obserwacjach (13 IV, 21 IV, 25 IV, 2 V, 5 V, 9 V, 12 V) zawsze obserwowałem tylko jednego samca w towarzystwie samicy. W wyniku przeprowadzonych 16 maja kontroli gniazd stwierdziłem w jednym 6, a w drugim 5 jaj. Przedstawione wyniki obserwacji na tym stawie sugerują możliwość wystąpienia poligynii.

Błotniak stawowy jest gatunkiem monogamicznym, jednak czasami występują w obrębie tego gatunku związki poligamiczne. Zazwyczaj jest to poligynia, w której samiec wyprowadza lęg jednocześnie z dwiema lub więcej samicami (Cramp *et al.* 1980). O poligynii donosił Witkowski (1989), który w ciągu siedmioletnich badań w dolinie Baryczy odnotował 9 takich przypadków, w których wszystkie samce były bigamistami (4% wszystkich gniazd). Holenderskie dane przytaczają 30 bigamicznych samców gniazdujących na polderach (Altenburg *et al.* 1982).

Ponadto błotniaki stawowe są ptakami, które mogą gniazdować semikolonijnie, gdzie w bliskim sąsiedztwie może się znajdować zgrupowanie gniazd należących nawet do 10 par. Na obszarach o wysokim zagęszczeniu ptaków, gniazda znajdują się w odległości 50-300 m, a nawet do 20 m. Natomiast w przypadku gniazd bigamicznego samca - od 70 do 300 m (Cramp *et al.* 1980). W dolinie Baryczy według Witkowskiego (1989) największa odległość między gniazdami poligamicznego samca nie przekraczała 400 m.

Literatura

- Altenburg W., Serge D., Starkenburg J., Zijlstra M. 1982. *Polygamy in the marsh harrier, Circus aeruginosus: individual variation in hunting performance and number of mates*. Behaviour 79 : 272-311.
- Cramp S., Simmons K.E.L. (eds). 1980. *The Birds of the Western Palearctic*. Vol. II. Oxford Univ. Press. Oxford.
- Witkowski J. 1989. *Breeding biology and ecology of the marsh harrier Circus aeruginosus in the Barycz valley, Poland*. Acta orn. 25: 223-320.

Adres do korespondencji:

Katedra Zoologii, Akademia Rolnicza, ul. Akademicka 13, 20-950 Lublin,
e-mail: mnieoczy@wp.pl

A PROBABLE CASE OF POLYGYNY IN THE MARSH HARRIER *CIRCUS AERUGINOSUS*

Summary

In 2001, I recorded 8 breeding pairs of Marsh Harriers in Samokłęski (51°25'N, 22°26'E) on fishponds of over 180 ha. Birds were breeding on 5 ponds. I surveyed three ponds. Each of them had two

nests of the Marsh Harrier. However, in the breeding season I observed single males on these ponds. On two ponds, the distance between nests was about 250-350 m but on the third one - about 5 m, suggesting the occurrence of polygyny.